

ספרוי — אוצר החסידים — ליאובאואריטש

שער
שלישי

קובץ
שלשת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלהה"ה נבג"מ זי"ע

שני אורסאהן

מליאובאואריטש

•

וישב — י"ט בסלו

(חلك כה)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמישת אלפים שבע מאות שמות ושם ושש לביריה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת וישב, יוז-כג בסלו, ה'תשפ"ו (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.org / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

וישב – י"ט כסלו

כסלו, נאך אדרבה, לכוארה איי די פרשה בתוכן הפני פון י"ט כסלו: י"ט כסלו איי דער טאג וואס דזופשה ניתנה לו – צום אלטן רביעי, און דער יומם הגאולה פון תורת החסידות, כידוע ומפורסם; דאעקעגן איי דער פרשה רעדט זיך וועגן "תחלת סיבת ירידת ישראל למצרים"⁶, אַנְהַוְבִּנְדִּיק פון דעם וואס יעקב אבינו האט געשיקט יוספין "מעמק חבורון"⁷ און די וויטערדייק מאורעות, ביין צו יוספ'ס מכירה און הורדה למצרים⁸ וואס האט דערפריט צו "הוריד לאבינו יעקב למצרים כו'" [– בלשון המדרש⁹, וואס ברעננט דעם משל: לפה היו מושכין אותה למקולין ולא הייתה נמשכת מה עשו לה משכו את בנה לפני והיתה מהלכת אחורי על כרחה שלא בטובתה כך hei יעקב אבינו רואי לירד למצרים בששלשות ובקלין אמר הקב"ה בני בכורי ואני מוריון בבזין כו' אלא הריני מושך את בנו לפני והוא יורד אחורי עכ' שלא בטובתו¹⁰].

ב. ויש לבאר דעם קשור ושיקות ביניהם ע"פ הידוע, איז גלות מצרים איז

- 6) לשון רשי סוטה יא, רע"א ד"ה וישלחו מעמק חבורון "ביויסט משתען קרא כשלחו יעקב אצל אחיו והוא תחילת כי". וראה פרש"י ריש פרשנות לנו, ב: אלה תולדות יעקב ... סיבה ראשונה יוסוף בן שבע עשרה וגו' יען' נתגללו וירדו למצרים. – ונמצא דלפי "פשוטו של מקרא" מתחילה הפרשה מספרת התורה ה"סיבות" לרידיה למצרים.
- 7) פרשנותנו לו, די. וראה פרש"י שם. וראה זהר פרשנותנו קפ"ד, רע"א.
- 8) שם, כה. שם, לו. לט. א.
- 9) ב"ר פפ"ז, ב.
- 10) ראה ביאור מדרש הניל' במאמרי אדה"ז פרשיות (ח"א) ע' רה ואילך.

א. סאיין ידוע וואס דער של"ה שרייבט בפרשנותו איז אליע מועדי השנה האבן אַ שִׁיכּוֹת בְּעַנִּינִיהָם צו די פרשיות התורה וואס ווערין געליענט אין די זמנים אין וועלכע די מועדים זייןען חל, כולן אויך די מועדים וועלכע האבן זיך אַנְגַּעַהוּבִּין פִּיל זָמֵן לְאַחֲרֵי שְׁנִינָתָנוֹ הַפְּרִשּׁוֹת,

איין פארשטאנדיק בנוגע דעם מועעד פון י"ט כסלו, וואס איז חל הייאר (וברוב השנים¹¹) אין דער וואיך פון פרשת וישב¹², איז דער תוכן פון דעם י"ט איז פאר- בונדן און מרומו איז פרשת וישב¹³.

בשהשכה ראשונה אַבְּעָר אַיְזָנִיט נאיך געפנט מען ניט או דער תוכן הפרשא זאל האבן אַ שִׁיכּוֹת צוֹם עַנִּין פּוֹן י"ט

1) חלק תושב"כ ביריש פרשנותו.

2) כ"ה לשון אדה"ז – ללקוטי דבורים ח"א יט, ב*. ובילשון כ"ק מז"ח אדמ"ר (במכתב שנעתק בקדמה להיום יומם. בהקדמה לחוברת י"ט כסלו) – "הַגְּהָגִים" (ATABAR בלאו"ש ח"ה ע' 436 ואילך. لكمון 385 ואילך).

3) מלבד ב"ב' קביעיות (אתה (וח"ג) בسنة מיעורית וא"א) בשנה פושטה (וח"ג) בسنة פישלה ווישלה. ולהעיר שם א, הרה: (א) במנון תפלה המנחה (ומן הידועה (נתנית) הגאולה) קורין פ' וישב. (ב) יומם א' פ' וישב הוא כ' כסלו דאו היהת הגאולה בפועל (ראה קיצוריים והערות לתניא ע' קבא. וככ"מ).

4) וכן hei בשנת הגאולה – תקנ"ט, דגאולה הינה ביום ג' פ' וישב כמ"ש אדה"ז באגרותה היידועה (נדפסה באגרות קודש אדמ"ר הזקן ס' לח).

5) להעיר קיצוריים והערות שם ע' קביבא (בנוגע לשנת תקנ"ז-ח).

*) ראה ב"ר פפ"ז ח"ה ע' 172 ואילך בביאור לשון אדה"ז מונען תמיד".

המד"א וירד מים עד ים¹⁹ שלט בהון
המד"א כי הוא רודה בכל עבר הנהר²⁰,

„כבשון“ און „רודה“ וווערט אַפְּגָעַ
לערנט פון דעם לשון „הורד מצירמה“ –
די כוונה ומטרה²¹ פון דער הרודה אין,
או יוסף זאל וווען דער כובש ושליט,
דער משנה למילך במצרים, ומבלעדיו „לא
ירים איש את ידו ואת רגלו“²².

ועדי' איז בנוגע דעם מסאר און
גאולה פון י"ט כסלו: דער מסאר איז ניט
געווען אַבְּזָוְנְדָעַר זאָך און דערנְאָך
אייז געקוּמָעָן דִּי גָּאָוָה, נָאָר דִּי גָּאָוָה
אייז געווען דער תכליות עניינו של המסאר
גופא. אַזְוִי ווּדְרַעַר רְבִי (מהירוש"ב) נ"ע
האט געזאגט²³, אָזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ שׂוּעָר
אַזְוִי צוּ זָאָגָן, פָּנוּנְדָּעְסְּטוּוּגָן אַזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ
דָּאָס אַזְוִי, אָזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ גִּילְוִי ווּאָס אַזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ
מען נָאָר פָּעַטְעַרְבָּרְגָּאָר אַזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ גִּילְוִי
מחז"ל²⁴ „הַזִּית כְּשֻׁכּוֹתָשִׁין אֶתְהוּ מַזְכִּיא
שְׁמָנוֹן“; ווּאָס פון דעם משל איז מובן איז
נְמַשֵּׁל – „כּוֹתְשָׁן אָוֹתָו“ אַזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ
תְּחִילָה צָוְלִיב „מַזְכִּיא שְׁמָנוֹן“ – אַזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ
דער רְבִי נ"ע אַזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ מַשְׁמִיךְ: „כָּנוּ עַיִּינְיָה
הַקִּיטְרוֹגִי“ שְׁהִיר בְּפִ"בּ נְתַגֵּלָה הַפְּנִימִי
דוֹקָאָכְיָה וּעֵיקָר הַכוֹּנָה הִיָּה בְּגִילְוִי
הַפְּנִימִי דּוֹקָאָכְיָה²⁵.

וכידיע²⁶, אָז (נָאָך) י"ט כסלו הַאָט זִיךְרָא
אַנְגָּעָהוּבִּין בעיקר דער עניין פון יְפָצּוּ

(19) תְּהִלִּים עַב. ת.

(20) מ"א. ה. ד.

(21) רְאָה יְפָתָח (הַשְּׁלָמָה), נָזְר הַקּוֹדֶשׁ. וּעוֹד.

(22) מִקְשׁ מְא., מַד.

(23) תְּהִלָּות שְׁלָמָה ע' 26.

(24) רְאָה מְנוֹחָת נָג. ב. שְׁמוּרָ פְּלִי", א.

(25) וּרְאָה נְזֹר קָדוֹשׁ לְבִ"ר שָׁם. וּלְפָנֵינוּ הוּא

גִּיגָּאָנְגָּעָן אַיִן תְּפִיסָה אַיִן דָּאָס גִּיּוֹסִים צָוְלִיב אָ

כּוֹנָה פְּנִימִית אַיִן עֲבֹדָה – ע' שׁ בְּמַשְׁרֵךְ הַעֲנִין.

(26) תְּהִלָּות שְׁלָמָה ס"ע 112 וְאַילְךְ.

נִיט גַּעֲוֹעַן אַלְס עֲוֹנְשָׁי, נָאָר פָּאַרְקָעַרְט
– דַּעַר תְּכִלִּת דַּעֲרָפָן אִיז גַּעֲוֹעַן דַּעַר
בְּגַשְׁמִוֹת, אָזְזָאָטְשָׁסְאִיךְ כְּפָשָׁטוֹ,
מִצְרִים הַאָט צָוְגָעָרִיט דִּי אִידְן אִז
(בְּהַצִּיאָר²⁷ אַת הָעָם גַּוִּי) תַּعֲבְדּוּן אֶת
הַלְּאָקִים עַל הַהָר הַזָּה – צַו קַעַנְעַן מַקְבֵּל
זִין דִי תּוֹרָה בְּמַתָּן תּוֹרָה²⁸.

אַט דַּעַר עֲנוֹיָה, אִז גַּלְוָת אַזְזָאָט אַז
עֲנִין פָּאָר זִיךְרָא גַּאנְצָעָן כּוֹוָה
וּמְתָרָה פָּוּן דַּעַלְוָת אִיז דַּעַר עַילְיוֹן ווּאַס
קוּמָט דַּוְרָךְ דַּעַר גָּאָוָה (פָּוּנְעָם גַּלְוָת),
אִיז גַּעֲוֹעַן בְּגִלְיָה בַּיִּוּסְפָּן, אַזְזָאָט ווּוִי
דָּאָס וּוּעָרְטָעָט דַּעְרָצִילָט בְּפָשָׁטוֹ שְׁמָמָה:
מִכְרָת יוֹסֵף אָזְזָאָט יְרִידָתָו לְמִצְרִים אִיז
(לְעִינִי בָּשָׁר) גַּעֲקָוּמָעָן דַּוְרָךְ כּוֹוָנָתָם
הַבְּלָתִי רְצָוִי פָּוּן דִּי אַחִי יוֹסְפָּן, אִיז
אַבְּעָרָד דַּעְרָנְאָךְ נְתַגֵּלָה גַּעֲוֹוָאָרָן דַּעַר
אַמְתָה וְתְכִלִּתָה הַדָּבָר, אָז „לְמַחְיָה“ שְׁלָחָנִי
אַלְקָים לְפָנֵיכֶם גַּוִּי לְשׁוֹם לְכֶם לְפָלִיטָה גְּדוֹלָה
בָּאָרֶץ וְלְהָחִיטָה לְכֶם לְפָלִיטָה גְּדוֹלָה
וּוְתָהָה לֹא אַתָּם שְׁלַחְתָּם אָוֹתִי הַהָנָה כִּי
הַלְּאָקִים גַּוְוּי²⁹.

אָזְזָאָט אַזְזָאָט מַדְגִּישָׁ דַּעַר מַדְרָשָׁו
„יְוֹסֵף הַוּרָד מִצְרִים³⁰ – כּוֹבְשָׁו³¹“

(11) וְעַפְּגָלָה – אַיִן עַל מָה לְהַעֲנִישׁ אֶת יְעַקְּבָר
(בְּנִי).

(12) לְרַטוּ, יְדָ. וּרְאָה בְּאַרְוָה לְקוּיְשׁ חַכְמָה
שִׁיחָה בְּכָלְפָּרָשָׁה.

(13) שְׁמוֹת ג, יְב.

(14) רְאָה תְּהִלָּה יְהִירָה עַד, סְעִיר וְאַילְךְ. וְעוֹד.

(15) עַד לְהַכְּתָבָה – וַיְחִי ג, כ (וּכְפָשָׁטוֹת
פְּרַשְׁתָנוּ לְהַ, כְּז (אַיִלְךְ)).

(16) וַיְגַשׁ מָה, הַיְהָת. וּרְאָה גַּם וַיְחִי שָׁם.

(17) פְּרַשְׁתָנוּ לְהַ, א.

(18) כִּי הַגִּירָסָת רְשִׁיָּה וּמַתְכָּבָבָר שָׁם (הַבּוֹא
גַּיְבָּה וּנְתַבָּאָר נְזֹר קָדוֹשׁ לְבִ"ר שָׁם). וּלְפָנֵינוּ הוּא
בְּסֶדֶר הַפְּרָקָן עַל הַהָנָדָא כִּי הַוְּהָרָה כּוֹרָה. וּרְאָה מִרְשָׁי

כּוֹשְׁבָה בְּהַהָנָדָא כִּי הַוְּהָרָה כּוֹרָה. וּרְאָה מִרְשָׁי
הַמְּדָרְשָׁ, וּבְבִ"ר הַוְּצָאת תְּיִאָוְדָר-אַלְבָק.

מצרימה" – נאר נאכמער: בידיע עניינים שטיען אין דעת צלבן ווארט הורד ("הורד" – יריד, און – "הורד" מלשון "יריד, רודה" – שליטה), בשעת סאיון געועו די ירידזה איז בשעת מעשה גע- ווען וויד, רודה ("כבשון"), – כאטש דאס זייןען, לבוארה, עניינים הפלים.

אויר דארף מען פארשטיין: אין מדרש דארטן ווערט דערנאר געבראכט נאר א פירוש אויף "ויסוף הורד מצרימה" – "הורד את השכינה (כביבול) למצרים עמו כר' מנא לך שירדה השכינה עמו מדתיכיב³⁰ ויהי ה' את יוסף",

אוון וויבאלד איז כידוע האבן אלע פירושים אין דעת זעלבן ווארט א שיכות צוישן זיד, דארף מען זאגן, איז אויר דער פירוש איז פארובונדן מיטן פיערעדיקן פירוש פון "הורד" – "כבשון".

ד. ויל' דער ביאור בזה: איז גאולה ופדיי פון גלות זייןען פאראן דריי אופנים³¹:

פדיי בדרכ' מלחהה – איז מאיין לוחם מיטן מנגד ביז מאיז זיך אויף אים מתגבר און מנצח. די גאולה ופדיי איז ניט קיין שלימות' דיקע, ואורום מידארף נוצן זייןען (עכ"פ – מעין) כליז'ין³², תכיסי מלחהה וכוי ביז – איז דם לרבע שפכתן³³ – ביז איז עס ווערט "קורב" – שמתקבבים זאייז וכוי³⁴.

(30) פרשتنנו לט, ב (במהשך להפסקה "ויסוף הורד גו").

(31) בהבא לקמן ראה (בא"א קצט) דרושי פדה בשלום – שער תשובה לאודהאמ"ץ ח"א (פ"ז) ואילך, סה"מ תרנ"ט ותש"ד. וועד.

(32) להעיר מ"ה לא יצא האיש לא בטיפת תרל'יב).

(33) ד"ה א כב, ח.

(34) ראה שע"ת שם ח"א פ"א.

מעינותיך חוצה" – התלבשות אלקות אין השגה.

און איז אויך געועען דער אויפטו פון י"ט כסלו בנוגע די אזה"ע, די שר' המלוכה, איז דער מסר האט דערפירת דערצון, איז "שמו .. נתגדל ונתקדש .. בעניין כל השרים .. וענו ואמרו²⁷ על זאת כי אם מאת ה' הייתה זאת היא נפלאות בעניינינו²⁸ און זיך האבן געגען חופה ורשות צו מפרנס זיין פנימיות התורה, תורה החסידות.

ג. אעפ"כ איז נאר ניט אינגעאנץ גלאטיק: סופ' סופ' איז איז פ' וישב דער מדובר, ב글וי, וועגן ריידת יוסף למצרים ובי' זיין געפינען זיך בבית הסוהר²⁹ – און דער עניין הטוב וההוועלת וואס איז געקומען פון הורדז'ת יוסף למצרים ווערט ערשת נתגלה (דערצ'ילט) לאח"ז – אין די שפערעדיקע פרשיות התורה – ניט ווי דער עניין הגאולה וואס האט זיך אויפגעטאן בפועל ב"ט כסלו.

דארף מען זאגן, איז אויר בפרשננו, איז פאראן און עניין ותוכן של גאולה.

ווערט מען דאס פארשטיין בהקדימ הביאור אין דברי המדרש הנ"ל: פון דעת וואס רז'יל זאגן, איז דער עניין פון "כבשון" איז אנגעדייט איז לשון "ויסוף הורד מצרימה" גופה – "חמד" א ורד מים עד ים, איז מובן, איז יוספ'ס ירידזה למצרים האט ניט בלזין שפנוטער דער פירט צו "כבשון" (צ' זיין ווערן א' משנה למלה), וואס דעמאט איז ער בפועל געוואָרן דער שולט עלייהם) און איז דאס איז געועען די מטרה פון דעת "הורד

(27) להעיר מסותה (לב, א. לג, א) בפי וענו, ואמרו.

(28) אגרת אדה"ז שהובאה לעיל העראה 4.

(29) פרשtnנו לט, ב ואילך.

דער העכטער אוּפַן אַיז, אָז (אַעֲפַן אַז) עס אַיז פַּאֲרָאָן אַיְרִידָה לְמִקְומָן וּמִדִּינָתָן המנְגַד (בֵּין אַתְּ הַתְּלִבָּשׁוֹת אַין גָּלוֹת), אַעֲפַ"כְ אַיז עס נִיטָּנָאָר נִיט אַיז אָז אוּפַן אַז דער גָּלוֹת פּוּעַלְתָּאָגָּאַלְתִּי" (אַתְּ יַרְדִּידָה אַמִּיתִיתָה), נִאָר אַדְרָבָה: דער גָּלוֹת גּוֹפָא וּוּרְטָה נְתַהְפָּךְ לְמִצְבָּה פּוֹן גָּאָוָה. אָז דָּאָס אַיז דער פִּירְוָש אַיז פְּסָוק⁴¹, "פְּדָה בְּשָׁלוֹם נְפִשְׁׂיָה" (מִקְרָב לֵי) – אָז כָּאַטְשׁ עס אַיז אַמִּצְבָּה פּוֹן "מִקְרָב לֵי", פּוֹן מַלְחָמָה וּוּאָס קּוֹמֶט בְּאוּפַן פּוֹן הַתְּלִבָּה שָׁוֹת אַיז גָּלוֹת, פּוֹנְדָעַסְטוּוֹגָעָן אַיז) דִּי פְּדָי אַיז אָז אוּפַן פּוֹן "שָׁלוֹם";

וּוְיַיְלָי דִּי פְּדָי קּוֹמֶט פּוֹן אַמְדִינָה וּוּאוֹ סְאַיז נִיטָּאָר דָּעַר גָּאַנְצָעָר גָּדָר פּוֹן גָּלוֹת, אָז דָּעַבְכָּעָר טָוָת זִי אוֹתָה אַז דער גָּלוֹת גּוֹפָא וּוּרְטָה⁴² אַז עַנִּין פּוֹן גָּאָוָה.⁴³

ה. דִּי דָּרִי אַוְפָּנִים הַנִּיל אַיז גָּאָוָה יִיְנְעַן אַוְיָקָה מַתְאִים צֹ דִּי דָּרִי אַוְפָּנִי עֲבוֹדָה – (א) שְׁבָטִים, (ב) אֲבוֹת, (ג) יְוָסְפָּה⁴⁴:

(41) תהילים נה, יט. (42) ראה מכתב אדָה⁴⁵ (נדפס באגדות קוזש הניל העריה): וכשחתית* בספר תהילים בפסוק פְּדָה בְּשָׁלוֹם נְפִשְׁׂיָה קּוֹדָם שהחלהי פְּסָוק של אחריו יצאתו בשלום. וראה לקמן בפנים טיער טָאָן אַגָּוָה;

(43) ראה ירושלמי סוטה (פ"א ס"ח) בפ"י, "פְּדָה בְּשָׁלוֹם גַּי בְּכִים הַיּוֹעַדְתָּי" שאנשי אַבְשָׁלוֹם היו מתפלליין לנצחונו של דוד.

(44) גָּוָה בְּתוֹסָאָלָף (לקוֹית בהעלותך לה, ג). (45) בְּכָל הַבָּא לְקַמְנוֹ – ראה תוֹזִיחִי דָה בָּן פּוֹרְתָּי יְוָסָפָט (א, ד אזילן). ועד"ז בספר תפְּרַח ע' בגִּיד, ס' ע' כו וְאַילָךְ. וראה גם ס"מ תקס"ה (ח"א) ע' קְצָב וְאַילָךְ; אַוְהָת מִקְּן כָּרָך וְתַחַשׁ, אַוְאַילָךְ; סְהִמְתָּרְכָּשׁ ע' רַנְחָתָה; המשָׁר תְּרַסְּזָוָה;

ובילשון החסידות מען לאָזֶט זִיךְ אַרְאָפֶפֶן אַיז "לבושי המתרבר"³⁵ אוּפִיךְ צָו לְחָום זִין מִיטָּאִים, מִזְוָּן דָּאָס פּוּעַלְעָן אַיְרִידָה, "כָּל מַלְבּוֹשִׁי אַגָּאַלְתִּי"³⁶. ובמילא, אוּדָה לאַזְרָה הנצחון והגאולה אַיז עס נִאָר נִיט קִיּוֹן שְׁלִימָוֹתִיקָעָגָאָוָה. עס בְּלִיבָּט נִאָר דָעַר "אַגָּאַלְתִּי" וּכְוּ;

אַתְּ הַעֲכָרָעָר אוּפַן אַיז גָּאָוָה אַיז – פְּדָי בְּשָׁלוֹם: מַגְעָפִינְתָּזִיךְ אַיז אַז מִצְבָּה פְּדָי גָּאָוָה דָעַרְפָּאָר וּוּאָס זִין שְׁטָאַרְקִיטִיךְ אַיז עַד כְּדִי כְּךָ – אַז נְבָהָלָוּ אַלְפִּי אַדְוָם גּוֹרָ, חַפּוֹל עַלְיהָם אִימָתָה וּפְחַד³⁷, מען שְׁטִיטִית הַעֲכָרָעָר פּוֹן דָעַם מַנְגָּד לְגָמָרִי – וּפְשִׁיטָא אַיז עס אַיז נִיט שִׁיכָוֹת קִיּוֹן קִירְבָּה (קִרְבָּה).

[ודוגמתו בעבודה אַיז – עַנִּין הַתּוֹרָה, וּוְעַלְכָו אַיז זִיךְ נִיט מַתְבָּשָׁ אַיז וּוְעַלְטָן נִאָר "הַלָּא כָּה דָבָרִי כָּאֵשׁ מַה אָשָׁן" אַיְוֹ מַקְבָּלָה תּוֹמָאָה אַף דָבָרִי תּוֹרָה אַיְוֹ מַקְבָּלִין תּוֹמָאָה]³⁸.

אַבָּעָר אוּפִיךְ בָּא דָעַם אוּפַן אַיז פְּדָי זִינְעַן אַלְפִּי אַדְוָם גְּעוּוֹן בְּתַקְפָּם בְּמִקְומָם – קָעָן זִין אַז דָעַר נִאָר זָאָל זִין וּלְאָסָם מַלְאָוָם יִאָמֵץ³⁹ בְּשָׁוָה קִם כְּרוּ.⁴⁰

אַעֲפַן אַז דָעַר אַדְם אַיז אַז מִצְבָּה גָּאָוָה בְּשִׁלְמָוֹתָה, אַיז עס אַבָּעָר נִאָר וּוּאָס בֵּין אַיז נִיטָאָר קִיּוֹן אַרְטָפָאָרָן מַנְגָּד – אַוְיָקָה גָּלוֹת; אַבָּעָר אַיז דָעַם "אַרְטָה" פּוֹן גָּלוֹת, הָאָטָזָה זִיךְ נִיט אַוְפָּגָעָה – טָאָן אַגָּוָה;

(35) ראה באנטומון לעיל ע' 175 הערכה 77.

(36) ישע'י טג, ג.

(37) בְּשָׁלָח טו, טוֹרָז.

(38) ברוכות כב, א. וראה המשך פְּדָה בְּשָׁלוֹם תש"י שם פְּסִיכָה: עַנִּין הַתְּלִבָּשׁוֹת דְּתּוֹרָה אַיז מענִין הַתְּלִבָּשׁוֹת הָאָרָךְ שְׁמַם תְּפִירָה ... ולשון התלבשות הוא רק שְׁמַם המושאל בלבד.

(39) תולדות כה, כג.

(40) פרש"י שם. וראה פסחים מב, מגילה א.

* י"ג וכשחיינו קוֹרָא!

„מלך⁵⁰ על מצרים כמ"ש⁵¹ על פיר ישק כו' רק הכסא כו' שמלעלudo לא ירים איש כי", ובפרט ווען ער איז געועען דער וואס „השבריר⁵² בר⁵³ לכל עם הארץ שהי' עסקו עם כל העולם כו'";

און איזו איז עס בא אים געועען אויך פרעריך, פון זינט ירידתו למצרים – זיענדיק און עבד בא פוטיפר שר הטבי חיים איז ער געועען טרוד איזן די עסקים פון פוטיפר; און אויך נאכדעם, ווען ער איז געועען אסור בבית הסורה, היה איז וויתן⁵⁴ שר בית הסורה ביד יוסף את כל האסרים אשר בבית הסורה ואת כל אשר עושים שם הוא הי' עושא" –

און אעפ"כ האבן די אלע טרדות אים ניט מבבל געועען איזן זיין דביקות בה און אויך בעט עסוק בהם איז ער געועען א"מ ררכבה מושך לאקלות"⁵⁴.

וילבי כי אים האט מאיר געועען דער אויך אלקי וואס איז למגורי העבר פון וועלט⁵⁵, וואס מצד דעם אויך איז אפיו ניט שיריך זאגן איז וועלט איז ניט טופס מקום, קען דעריבער זיין דער אופן העבודה בדרך התלבשות אין וועלט, און אעפ"כ איז דאס ניט מבבל די דביקות, די דביקות באקלות ווערט דערהערט אויך אין די ענייני העולם אין וועלכע

די שבטים זיינען געועען רויעי צאן, בהתבזבזות, היהת בשדה⁴⁶ מובדל פון וועלט, בכדי די ענייני העולם זאלן זי' ניט מטריד זיין פון זיער דביקות באקלות.

בפנימיות העניינים: במדרגת השבטים (מרכבתא תחתה) האט וועלט א תפיסת מקום, ובמילא ווען זי' וואלטן זירד געועען און פאראנומען זיר מיט ענייני העולם וואלטן זי' ניט געקענט בליבין בי' זיער מדרישה פון דביקות באקלות באופן פון מרכבה⁴⁷.

בדרגת האבות (מרכבתא עילאה) איז איז אפיו געפינענדיק זיך אין וועלט, זיינען זי' ניט בהתלבשות בעולם, און דערפֿאָר זיינען די ענייני העולם ניט מבבל דביקותם בה⁴⁸,

העכבר דערפֿוּן איז דרגת העבודה פון יוסף⁴⁹, וואס מצד אחד איז ער געועען בהתלבשות בענייני העולם, ווארום זיינען דיק איז מצרים איזן בי' אים געועען א"ט טרדה⁵⁰ גדולה ועכומה בי"ר, ומכש"כ וק"ז ווען ער איז געועאָן

ע' שטו – אלא שבמוקמות אלו מדבר במדרגת יוסף לגבי האבות והשבטים, ולכון נכללו שם האבות והשבטים יחד.

(46) ישלוח לד.

(47) להעיר מהה שאין מסכין בדבר הראייה לקלט טמאה – אפיו כשלא הוכיח לטומאה (שו"ע אד"ז או"ח ר"ס תרכט).

(48) ראה תור'ח שם (קב, טע"א ואילך) וס"ה'ם תפ"ח שם (ס"ע כ) דהשבטים שם בבח"י יחו"ת והאבות הם בח"י יחו"ע. ובתור'ח שם פ"ז (קד, ג במוסגר) בנווג האבות: אעפ" שאיין המסקן מבדייל להם כלל כו' דאיין העולם מופס מקום כלל אחר שאין הצימצום מסתור כלל עד שייחי' צויך להפשיט א"ע כ'.

(49) להעיר מתו"ח שם קח, ג; אווח"ת שם, ב;

סה"מ תפ"ח ס"ע כו ואילך – בנווג להבעש"ט.

(50) ל' ההור'ח שם קב, ג. וראה עד"ז שאר

המקומות שבהערה 45.

(51) מקץ מא, מ. שם, מד.

(52) ראה מקץ שם, נויז. מב, ו. ועוד.

(53) פרשחנו לט, כב.

(54) סה"מ תפ"ח שם ריש ע' כז. ועוד"ז בשאר

המקומות שבהערה 45.

(55) ראה תור'ח שם (קד, ג וαιילך) ובסה"מ שם

(ס"ע כו ואילך) דיויסף הוא למעלמה מטהו ותיקון (שרש האבות והשבטים). ובתור'ח שם פ"ט (קד, ב

וαιילך) דיויסף פועל בנש"י החיבור דיחו"ת שהוא בכח' ממכ"ע עם יהו"ע בכח' סוכ"ע (עד"ז הוא בכח' ממכ"ע בכ').

בסה"מ שם ס"ע כז.

דאס האט זיך אויפגעטאן גלייך במחילה
ההורדה, וכנ"ל איז "וירא אדוניו כי ה'
אתה" ובמילא "ויפקדו על ביתו וכל יש
לו נתן בידו"⁵⁹, ועד"ז דערנאָך זיינדייך
בבית הסוחה,

תורה שבעל פה איז מגלה איז "יוסף
הורד מצרימה" איז פירושו וענינו –
"כבשון המד"א וירד מים גו".

ז. מעין זה איז געועען ביים מסר
וガולה פון אלטן רבין:

דער אלטער רבִּי איז געועען בעית
האָסָרִים, בהתלבשות אַין גָּלוֹת – עַר
האָט ניט "מִתְּקִים" געועען די דינִים
"בַּהֲעָרָת הַדָּבָר עַל הַמִּצְחָה וְעַל הַפְּנִים"⁶⁰,
ער האָט ניט געמאָכָט אַיז "טִינְגָּעָן
סָאָרָעָת" זָאָל פָּאָרְבָּעָנֵט וּוּרְזָן⁶¹; אַוְן
דער אָרְפָּן הַהַנְּגָה מִתְּאֵים אַיז גָּעוּעָן,
אוֹ מִהְּאָט אַם חָוָק וּדְרוֹשָׁג גָּעוּעָן
בריבוי שאלות אַין יְסָדוֹת פָּוּן תּוֹרָה
ומצוות בר', וועלכְּעָר האָט גענטפערט
מיט אַ הסְּבָרָה אָרְכוֹה, באָרְפָּן אַוְן
די מְגַשְּׂמִים/דִּיקָעָן מְחוֹתָה פָּוּן די מְנָהָלִי
הדרישה והחקירה זָאָלן פָּאָרְשְׁטִין⁶².

אָבעָר לְאַידְך גִּיסָּא, אַיז דער אלטער
רבִּי ניט גָּעוּעָן מִוּרָחָה אַין דָּעַם. וּכְמַיִּה
סּוֹפֶר דָּוָרָךְ כְּקָמָוָח אַדְמוֹר⁶³ אַיז
"דער גָּאנְצָעָר עַנְנִין הַתְּפִיסָה אַיז גָּעוּעָן
בְּהַסְכָּם רְבִינוּתָה . . . וּוֹעֵן דער רבִּי
וּוֹאָלָט ניט מְסָכִים גָּעוּעָן וּוֹאָלָט מְעַן
אַים ניט תּוֹפֵס זִין, די רַאי" (אוֹיף דָּעַם

(59) פרשנתנו לט. ד. וראה המשך הפסוקים שם.
(60) וראה מכתב אד"ז (נדפס באגרות קודש
אד"ז הוקן י"ט).

(61) וראה רישימת כ"ק מ"ח אד"ז – נעתקה
בשם התולדות אד"ז הוקן ע' ר' (בהתוצאות תשמ"ז
– ח"ג ע' (702) הערה 7.

(62) ספר השיחות תש"ג ע' 62.
(63) לקוד"ז ח"א לו, סע"ב ואילך.

מֵאיְזָה מְלוּבָשׁ, אַזְוִי אַזְוִי אַן וּוּעַלְתָּ גּוֹפָא
הָעַרְתָּ זִיךְ אַלְקָוֹת⁶⁴ שְׁלַמְעַלָּה מְגַדָּר
עוֹלָמָה.

אוֹן ווֹיְזַעְנְדִיךְ אַזְוִי עַבְדָּ בָּא פּוֹטִיפְּרָ אַיז
"וִירְאָא"⁶⁵ אַזְוִי כִּי ה' אַתָּה וּכְלָא שָׁר הָא
עוֹשָׂה ה' מְצָלִיחַ בַּיְדָו" – אַזְוִי דָעַם "אַרְטַּת"
וּוֹאָרְפִּינְדָּ אַיז "אַזְוִי", דָאָרְטָן גּוֹפָא
הָאָט דָעַר זְעַלְבָּעָר "אַזְוִי" גַּעַזְוּן "בְּכִי
ה' אַתָּה". אַוְן אָוִיךְ דָעְרָנָאָךְ, זְיַיְעַנְדִיךְ אַזְוִי
אַסְיָר בְּבֵית הַסּוֹהָר, אַיז "וַיְהִי"⁶⁶ ה' אַתָּה
יְסָפֵר וְיִטְאָלְיוֹ חָסֵד וִיתְחַנֵּן בְּעַנִּין שָׁר
בֵּית הַסּוֹהָר" – דאס האָט זִיךְ אַרְטַּת הָעַרְתָּ
אוֹיךְ בְּיִם שָׁר בֵּית הַסּוֹהָר, וּוֹאָוִיסְפִּי
אַיז גָּעוּעָן אַזְוִי אַסְיָר!

ו. עַפְּ הַנְּגָל וּוּעַט מְעַן אָוִיךְ פָּאָרָה
שְׁטִיְין וּוֹאָס דָעַר מְדָרְשָׁן זָאָגָט אָרוֹהָ
"וִיְסָפֵר הָרָד מְצָרִימה" – "כְּבָשָׁוּן . . . וִירְד
מִים עַד יְמִים", אַוְן די שִׁיכִוּת פָּוּן דָעַם
עַנִּין צָוֵם פִּירּוֹש (פָּוּן "הָרָד") "הָרָד אַת
הַשְּׁכִינָה עָמָר":

דָעַרְמִיט וּוֹאָס "וִיְסָפֵר הָרָד מְצָרִימה"
כְּפָשָׁטוֹ, אַוְן אָוִיךְ בְּרוֹחַנִּיּוֹת – בְּבִי אִים
אַיז גָּעוּעָן דִּי יְרִידָה אַוְן הַתְּלִבָּשָׁוֹת אַיז
מְצָרִים, אַיז זְיַיְעַנְדִיךְ דָאָרְטָן, בִּירִידָהוּ
אַיז עַר גַּעַלְבִּין בְּמַהוּתוֹ הַאֲלִקְתִּי
(הַוְּרִידָה אַת הַשְּׁכִינָה עָמָר) – מִיט
דָעַר יְרִידָה גּוֹפָא הָאָט זִיךְ אַוְיִפְגַּעְתָּן
דָעַר "כְּבָשָׁוּן".

וְאָרוֹם וּוֹעֵן יְסָפֵר קּוֹמֶט אַזְוִי מְצָרִים,
אַיז דאס גּוֹפָא מְאָכָט אַיְבָעָר מְצָרִים,
בֵּין אַזְוִי אַין דָעַם "מְקוֹם" פָּוּן
מְצָרִים הָאָט זִיךְ דָעַרְתָּ אַלְקָוֹת. אַוְן

(56) ראה הערה הקודמת. ובסה"מ שם (ס"ע כז)
מיטים: ועל ידי זה נשעה דעה כללית יה"י מרכיבים
לאלקיות.

(57) פרשנתנו לט. ג.
(58) פרשנתנו שם, כא.

המודינות המלך אשר גם בעיניהם יפלא הדבר הפלא ופלא וננו ואמרו על זאת כי אם מאות ה' היהת זאת היא בעינינו – אז זיינענדיק תחת משלתם וברשותם האבן די שרים, בין צו דעם מלך אליעין געווין איז ער איז א "חכם גדול ואיש אלקי"⁶⁸, און דאס (או אויך זיינ האבן אַנְעָרְקָעָנְט איז "מאת ה' היהת זאת") דרייקט אויס דעם אויפטן פון דער גאולה פון י"ט כסלו,
– בדוגמה ווי סאי געווין בי יוספין,
או דער "הורד" גופא איז געווין "וירד"
– "כבשון".

ה. יעדער עניין קומט ארים און ווערט נתגלה דורך תורה-אורה. ועד"ז בנדוד: דער אויפטן איז דעם מאסר וגאולה פון אלטן רבין, איז פארובונדז מיט דעם חידוש פון אלטן רבין בתורתן;
ובפרט בספרו התניא, וואס כידוע⁶⁹, איז די גאולה פון י"ט כסלו געווין איז זכות פון די צוויי יאָר חיות בתורה ועבודה וואס דער תניא האט מוסיף געווין צוועשן חסידים (וואס דערפֿאַר האט דער אלטער רבינו געוואלט איז דער תניא זאל זיך אַפְּדָרְקָעָן פָּאַר י"ט כסלו).

והביאור:

אין דעם ספר "תניא קדישא"⁷⁰, ווי ער איז אויגגעשטעלט לפנינו, קומט דער שער היהוד והאמונה אלט צויטער חלק. סאי אבער ידוע (ווי מען דער ציליט בא חסידים), או ביים אלטן רבין איז געווין אַקְסָד צו מסדר זיין שער

(68) בירת רבינו ח"א פט"ו.

(69) קזרים והערות לתניא ע' כב ואליך.

(70) לשון הסכמת אב"ד דקראקה, בדפוס זאלקווי, תקנ"ט.

אייז פון דער נסעה לפטרבורג – אייז פרײַטיק געבליבן שטײַין די שוווארצע בעידל און עס האט ניט גיהָאַלְפַּן די פִּיר פערד וואָס מיאָ האט צויגישפָּאנְט אַרְוי שלעפָּן דעם וואָגָעָן, וויל דער רבִּי האט ניט געוואלט כ"י; "דער"⁷¹ כללות עניין פון דער תפיסה איז דאס ווי אַהְלְבָּה ברכזון שלא להשתמש בדרך למעלת מן הטבע". און עס איז ידוע⁷², איז אַהְלְבָּה און גבללה ברכזון איז ניט קיין אַמְּתִיעָן הגבללה (הגבללה אַמִּיתִית אַיִּז דוקא ווען די הגבללה קומט בהכרה, פון אַדְּרָשְׁמָחוֹץ הַיָּמָנוֹ; בשעת אַבְּעָר סאייז אַיִּז אַוְפָּן וואָס מֵאַיִּז זֶקְאַיְין מגבל – געפִּינְט מען דאָר זיך אַיִּז דער הגבללה).

און דער טעם וואָס בי אַים האבן געקענט זיין די צוויי קצוות איז מובן מדברי רבותינו נשיאינו – וויל דער (אלטער) רבִּי אַיִּז אַעְצָמִי, בי אַעְצָמִי אַיִּז ניט שייך קיין שיינזוי זמן ומוקם⁷³. און דערפֿאַר, אויך זיינענדיק אַין תפיסה ובאויפָּן של התלבשות (כביבול) – האט ער פועל געווין אויך די שרי המלוכה גופא, איז זי, מעד זיינר מציאות, זאלן אַים באַפְּרִיעָן באָפָּן של פְּדִי בְּשָׁלוּם⁷⁴, דערקענענדיק איז ער איז אַיִּש אלקי.

און דאס אַיִּז וואָס דער אלטער רבִּי אַיִִז מאַריך באַגְּרָטָמוֹן⁷⁵ הַיּוֹדָעָה וועגן זיין גאולה: "הפליא ה' והגדיל לעשות באָרֶץ .. אשר נתגדל ונתקדש ברבים ובפרט בעיני כל השרים וכל העמים אשר בכל

(64) לקו"ד שם לט. ב.

(65) ראה המשך תרט"ו ס"ע קצא ואילך. ובכ"מ. – זיינענדיק הדוגמא מהלכה אשר כיטוי וראשו בידיו איננו כיסוי (שוו"ע או"ח (ודדאה"ז) ס"י צא, ס"ד).

(66) לקו"ד שם צט. א. וראה בארכוה תורה שלום ע' 166 ואילך.

(67) ראה מכתב אדאה"ז (נעתק לעיל העירה 42).

ט. צוイישן די עיקרי הענינים, וואס דער אלטער רבִּי איז מבאר ומחדש אין שער הייחוד והאמונה, זייןען דא לאורה⁷³ צוויי כלות/דיקען נקודות:

א) דער ביואר אין "פירוש הבעש"ט" אויף "עלולמַן" ה' דברך נצב בשמיים" – איז "דברך שאמרת⁷⁵ יהי רקייע .. תיבות ואותיות אלו הן נצבות ועומדות לעולם בטור רקייע השמיים .. להחיותם .. אילו היו האותיות מסתלקות כרגע ח'ז' וחוורות למוקרון היו כל השמיים איז ואפס ממש והיו כלל היו .. כמו לפני ששת ימי בראשית ממש⁷⁶, ואס דערפונן איז פארשטאנדיק "איך שכל נברא ויש הוא באמת נחשב לאין ואפס ממש לגבי כה הפועל ורוח פיו שבנפעל המהוה אותו תמיד ומוציאו מאין ממש ליש"⁷⁷.

(ב) איז דער צמצום איז ניט, "כפשותו שהקב"ה סילק עצמו ומהותו ח'ז' מעוה"ז רק שמשגיח מלמעלה בהשגה פרטיה על כל היצורים כולם אשר בשם ממש ועל הארץ מתחה⁷⁸.

ויש לומר, איז דער ביואר העניין איז צמצום אינו כפשותו איז ניט א באזונן דער עניין, נאר דאס קומט בהמשך און איז שיק' צום ביואר אין חידוש העש"ט, כדלקמן.

יו"ז. דער חידוש איז פירוש הבעש"ט איז ניט נאר איז דער דבר ה' מזו שטענדיק מהווע זיין יעדן נברא,

(73) ידוע שאפ"ל, "לאורה" – גם בדבר שהמסקנא כן היא (ראה שד"ח כרך ט' כללי הפטקים טט"ז אות ח. וש"נ).

(74) תהילים קיט, פט.

(75) בראשית א, ו.

(76) שער הייחוד והאמונה פ"א.

(77) שם רפ"ג. ומובואר שם בארכנה.

(78) שם פ"ז (פג, טע"א ואילך).

היחוד והאמונה אלס ערשותן חלק, וואס מהאי טעמא געפינט מען אין "חינוך קטן" (די הקדמה צו שער הייחוד והאמונה) ב-יג פעמים דעם לשון, "כמו שיתיבאר" (בלשון עתיד) – ב-כאטש איז דערמיט ווערן געמיינט⁷⁹ די ענינים וואס זייןען מבואר איז דעם ערשותן חלק.

נאר מער: וויבאלד דער אלטער רבִּי האט איבערגעלאזט דעם לשון, "כמו שיתיבאר" און ניט משנה געוווען "תיבאר" (לי עבר) – איז דאס א באזונן, איז אפילו נאכדעם ווי דער אלטער רבִּי האט מחליט געוווען, איז דער שעדר הייחוד והאמונה זאל קומען נאר דעם חלק ראשון, האט ער איבערגעלאזן א נתינת מקום צו סברתו הקודמת, און דער שעדר הייחוד והאמונה האט און עניין וואס, "שטייטט פרייר" (אבער ניט ברוב הענינים).

דער סדר פון עבודת האדם איז, איז בכדי צוציקומען צו אהבה ויראה (וואס דאס איז דער תוכן פון חלק ראשון שבתניא), דארף פריער זיין, "האמונה הטהורה ונאמנה ביהודה ואחדותו יתרבד וית" (דער תוכן פון שעדר הייחוד והאמונה), כמבואר בחינוך קטן בסופו.

ועפ"ז יש לומר איז דער עניין המאסר והגאולה פון אלטן רבִּי זאגט זיך אריס בתניא בתורתו פון אלטן רבִּי, בעיקר – איז שער הייחוד והאמונה⁷².

(71) ראה גם פלח הרמן (להר"ה מפאריטש) הוספות בראשית ס"ע 20 ואילך.

(72) להעיר מהכתב בקצורים וឌערות שם (ע' קא) שציווה אדיה'ז שנת תקנ"ח להודיע לכל אנש, "שישקדו ויתמידו בלימוד ספר התניא ובוים הש"ק פ' וישב – כ' כסלו – ילמדו בכל מושבות אוניש שני פרקים בחלק א' ופרק א' בחלק ב'".

דער ביטול מצד דעם חיות, ניט קיין ביטול בשלימוטו.⁸⁰

לויט אבער ווי דער אלטער רבוי איז ממשיך ומאבר, איז צמצום אינו כפשוטו ח"ז, דהיניגו, איז אויריך⁸¹ איז דעם "מקומ" (מדריגה) וואס דער אור וחיות אלקי איז זיך מתצמצם ומתלבש בתוך הנבראים, איז "לית אתר פנוי מיניע"⁸² און "מהוות ועכשוות יתברך .. מלא את כל הארץ מש בזען ומוקום"⁸³ – קומען א羅ים צוויי קצונות:

יעדער נברא האט זיין "נפש וחיות רוחנית" פרטית וואס קומט דורך צמצום און התלבשות פון דעם דבר ה' איז יעדן נברא פרטני, וביחד עם זה איז יעדער נברא פרטיא פֿאַרְבּוֹנְדִּין מיט עצמותו ומהוות ית/, וויל איז דעם "אַרט" פון דעם נברא, געפינט זיך "מהוות ועכשוות יתברך". און וויבאילד איז מהוות ועכשוות

(80) ראה המשך מרס"ז ע' רכח. ובכ"מ.
 (81) ולא רק מצד המאorio "שהוא א"ס עצמו (ש)לא שיר' צמצום ח"ז ולא העלם ואדרבה המאorio הוא בהתגלות ולכון אפיילו תינוקות יודיעים שיש שם אלוקה מצוי כי אף שאין בהם השגה ותפיסה איך ומה לפוי שאין בהם גילוי האור ש"מ המאorio עצמו הוא נמצא למטה כמו לעלה" (ת"א יד, ב. וואה הגהות להמאמר מכ"ק אדיע"ס תרנ"ח (קה"ת תשמ"א) ע' נב ואילך).
 (82) תקוו"ת תנ", הובא בשער החייד והאמונה שם (פג. ב).

(83) שם פב, ריש ע'ב. והרי דבוריו שם (pag, טע"א ואילך) "מכאן יש להבוי" באים בהמשך לאריכות הביאור שם לפבז" (פז ואילך) ש"אי מدت הגבורה מסתרת ח"ז לפניו יתברך" (שם ספ"ז), ו"אעפ"פ שהוא ת' למלعلا מהמקום והזמן אעפ"כ הוא נמצא גם למטה במקום ומזן .. וזה יהוא תחאה" (שם פ"ז – פב, טע"א). ועפ"ז תומתק גם האריכות בתביאור שם להלן (pag, ב ואילך), לאחר ששולל הדעה דצמצום כפשוטו ומבר דברי הר"ם פ' פנחס לא רק ענין סוכ"ע אלא גם בחוי' ממכו"ע, החווית המתלבשת תונך עצם הנברא. ע' בארכוה.

בכל רגע ורגע, נאר אויך איז די תיבות "יהי רקייע גו" זייןען "מלובשות" בתקן כל הרקיעים לעולם להחיתות⁸⁴; און עד"ז איז אלע נבראים, די תיבות ואויתיות שבשבירה מאמרות וואס זייןען זיך מהוות ומחי' זייןען מלובש בתוכם [און ווי ער איז מאיריך⁸⁵ ווי איז יעדן נברא, "יש בחוי נפש וחיות רוחנית/", ווארום אפיילו די זאכן וועלכע ווערן ניט דערמאנט בעשרה מאמרות שבתורה, ווערט צו זיך נישך א' חיות וואס איז משתלשל מדרישה למדרישה פון די עשרה מאמרות שבתורה "ע"י חילופים ותמרורות האותיות וגימטריות .. עד שיכל להתמצץ ולהתלבש ולהתהווות ממנה נברא פרטני".]

ד.ה. סאי ניט דער פשט איז דער דבר ה' איז שטענדיק מהוות דעם נברא או דער נברא וויערט נפרד פון דעם דבר ה', נאר דער דבר ה' איז מלובש איז דעם נברא גופא (אין דעם "אַרט" פון דעם נברא), בייז איז דער חיות (ונפש) פון יעדן נברא פרטני איז דער דבר ה' וואס איז איז אים מלובש. ובמילא איז פֿאַרטַּאַנְדִּיק זיך "כל נברא ויש הוא באמת נחשב לאין ואפס ממש לגבי כה הפועל ורוח פיו שבנפעל המהוה אותו תמיד ומוציאו מאין ממש ליש"⁸⁶.

לפ"ז קומט אויס, לכארה, איז דער ביטול פון דעם נברא איז ניט קיין ביטול בשלימוטו. ווארום וויבאילד איז דער חיות וואס איז זיך מתלבש איז נבראים איז א' חיות מצמצם ומוגבל (לויטן נברא), כנ"ל, איז ער דאך "נווֹתָן מקום למציאות הייש", ובמילא איז אויך

(79) בפ"א שם.

(79) ראה בכ"ז גם לקו"ש חכ"ט ע' 29 ואילך.

יא. אלע עננים אין תורה זייןען דאך א הוראה אין עבודה כאו"א, ובפרט עננים בפרשום וואס האבן געטראָפַן מיט א נשיַא בישראל, א נשמה כללית, ובמיוחד אָז דער כלות ענין המאסר איז געוען פֿאָרבונדַן מיט זיין מסירת נפש אויף תורה החסידות פֿאָר כל ישראל, כאו"א מישראל. וויל אָז דורך דעם האָט דער אלטער רבּי געעפַט דעם צינור פֿון מסירת נפש אויף עבודה ה' בתורת החסידות.⁸⁷

די בערודה פֿון יעדן איז, געפֿינענדיק זיך אין דעם חישַׁגְּלוּת דאָרְפַּזְׁן צו באַלְיַיכְּטַן דעם חישַׁגְּלוּת דוּרְפַּזְׁן צו בערודה בְּנֵר מצוחה ותורה אוּרְזַן, ובפרט אין דעם זמן פֿון עקבתאָ דמשיחאָ,

וואס בְּכָדֵי צו באַלְיַיכְּטַן אָזָא חישַׁגְּלוּת ומכוּפְּלַה דאָרְפַּזְׁן מען אַנְקְוּמָעַן צו אַ גַּרְעַסְעַרְן אָזָן הַעֲכַרְעַן אָוּרְזַן, בֵּין צו מָדוֹר שַׁבְּתוֹרָה, פְּנִימִוֹת הַתּוֹרָה,⁸⁸ שנתגלהה בִּימְנוּ אָלה בתורת החסידות.

מצד דעם גרויסן חישַׁגְּלוּת אַיְזַן וועלט קענען אויפֿוקומען אַזְעַלְכַּע שׁוּוֹרְעִיקִיטַן אָזָן נְסִינוֹת אַיְזַן בערודה, וווען אָזָד דערפַּילְט אָז נִיטַן נָאָר זַיְנָעַן אַיְזַן בְּכָל דער "אתם המעת מכל העמים",

[ובד"ה ולקחתם שם שבא להdagish ביטול הנבראים, דלא רק דכיאלא קמי' בלא חשב אלא "שלא יש שום מציאות כלל", מתאים הלשון "איין עוזד".]

(87) לקו"ד שם לט, ב. צה, סע"א ואילך (ושם: "עם, רביים" תפיסת איין געוען צויבע דעם ער זאל פותח זיין דעם צינור כו", כבפֿנִים).

(88) ראה קונטרס עה"ח פ"י.ג. מכתב כ"ק אדמור"י מהורש"ב נ"ע שנדף בהשופת לكونטרס הניל ע' 82 ואילך. אג"ק שלוח' ע' תשיג ואילך.

(89) ירושלמי חגיגא פ"א היז (קה"ע שם).

ית' איז אינגעאנצַן ניט בגדר פֿון וועלט, ווערט מצד דעם דערהערט, אָז ד' מציאות פֿון וועלט גופא איז אלקוט⁸⁴ (בלשון הידוע⁸⁵: דער יש הנברא איז יש האמיתַי) – איז עוד מלבדו⁸⁶.

(84) ובפרט ע"פּ מש"כ באג'ה"ק ס"כ (קל, טע"א) וαιיך) ש"מהוּתוּ ועַצְמוֹתוּ של המאיציל ב"ה שמייציאתו הוא מעצמוּתוּ ואינוּ עלול מלайוּ עיליה שקדמה לו ח"ז .. הוא לבדו בכחו ויכלתוּ לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי' שום עיליה וסיבּה אחרת קודמת לשׁ הוה" – הַרְיָה נִמְצָא שהביטול שמאז העצמות שירק להתחות הנבראים גופא. וכמ"ש נ"ת בארכיה בד"ה ולקחתם תרש"א. – ועפּז' תומתק יתר השיבות בין העניין דצמצום שלא כפּשטו לישית העבש"ט שהדבר ה' מלובש תוך כל נברא להוּתוּ ולהחיתוּ מאין לשׁ.

ולפּז' אלוּ שְׁלֵל דצמצום כפּשטו צ"ל שחולקים גם על שיטת הבעש"ט. ודוחק קצתה שהרשות שיטת הבעש"ט מיסודה במדרש תħħלִים עה'פּ לעולם / דבריך צב גוי (ובוא בלאוּת ר' פּ אחורי). ויתור נרא להמר של דל' מעצמותו. רגע היא מהשחתו ית' ולא נמצאו וואך שגם לדעתם "כל גאנצַאָס .. לא נמצאו אלא מאנומת הַזְּצָאָה" (ומב"ס ריש הל' טהרה"ת) – ה'ז' רק ש"גאנומת הַזְּצָאָה" ממנה, אבל הוּא ית' איננו מתבלש בתקון הנבראים, וע"ז הוּא ציווה ונבראו. (85) ביאורי הוזר בשלה (מג, וαιיך). וראה ד"ה ולקחתם לכם שם. קונטרס ענינה של תורה החסידות טט"ז. (86) ואחנן ד, לה.

בד"ה ולקחתם שם הובא (על הביטול שמאז העצמות) הלשון "איין עוז" – ל' הפסוק (שם, לט). וראה לך"ש ח"ד (ע' 1334-5) שהביטול ד"ה איז עוד מלבדו⁸⁷ הוא מצד האור, ואיז עוד⁸⁸ הוא מצד העצמות ע"ש (ולהעיר גם מלקו"ש חכ"ד ע' 43 ואילך).

ומ"ש בפּנִים הוא עפּמְשָׁנָת כמ"פּ (שיות ליל ויום שמחה תשמ"ג. ליל שמחה תש"ם. וונח) היחילוק בין "איין עוז" ו"איין עוד מלבדו" – ש"איין עוד" שולג גם מרי מציאות הנבראים שאין שום מציאות כלל, משא"כ "איין עוד מלבדו" פירשו ש(רכ) בלענדו "איין עוז" אבל "עמו" ישנה מציאות.

(*) וכדמוכחה ג'כ' מורה שמבריא שם דוח' (דב"ג, כב, כז) עזה⁹⁰ איז עוז – אפיקלו בחילוּוּ שְׁלֵל גָּלָם.

חלק אלקאה ממעל ממשׁ⁹¹ וואס געפינט זיך אין אים אוֹן די כהות וואס די רבים האבן אין אים אַרְיִינְגָּלִיגִּיט⁹² – אוֹן דעָמָּלֶט וווערט דער „כְּבָשׂוֹן“ ווועלט בהוֹן, מען נעמט אוֹן מֵאַיִן שולט אוֹיר בְּגָלוֹן אוֹיפָן עֲנֵנִים המבלבלים ומעלימים ומסתרים.

אוֹן דורך עבדות כאַרְיָא אוֹן דעם „כְּבָשׂוֹן“ בְּדִ' אָמוֹת שְׁלֹו בהפצת היהדות כולל הפצת המעינות חוצה, אוֹן מען נאָר מער מהר ביאת משיח צדנו, ווען אלע ווועלז זעַן בְּגָלוֹן בעניין בשור דעם ווירד מים עד ים ומנהר עד אַפְּסִי אַרְצָן⁹³, בְּזַי צוֹם אוֹפָן פּוֹן „מֶלֶת הָאָרֶץ“ דיעה את ה' כמִים לִים מְכַסִּים⁹⁴, וואָרָום עַס ווועט זיַן „וְגַלְהָ כְּבָדָה⁹⁵,

אוֹיר אִיצְט אַיִן „מֶלֶת כָּל הָאָרֶץ“⁹⁶ כפְשׁוּטוֹ משָׁמֶן, נאָר דָאָס אַיִן נִיט בְּגָלוֹן אוֹן דעָמָּלֶט ווועט זיַן זיַן דער „וְגַלְהָ כְּבָדָה ה' וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יְהִדּוֹ כִּי פִי ה' דָבָר“. (משיחת י"ט כסלו תשמ"א)

נאָר אוֹיר צוֹוישָׁן אַיִדָּן גוֹפָא אַיִזְרָעַת לעת עתה פּוֹן אַ מִיעּוֹת וואָס זיַינְעַן זיך עוֹסָק אַיִזְרָעַת עֲבֹודָה פּוֹן הַפְּצָת הַיְהוּדָה – נֶר מְצֻוָּה וְתוּיָא, וּבְפִרְטָה בְּהַפִּצָּת הַמְעִינָה חֹזֶה.

קָעָן עַר דָּעַרְפָּאָר מַאֲכָן בָּא זיך אַחֲשָׁבוֹן, אַזְעַר זָאָל צְוָאָוָאָרָטָן בַּיִז דַּי שְׁוּעָרְקִיְּטָן אַוְן הַעֲלָמָות וְהַסְּתָרִים וּוּעַלְזַן זיך עַנְדְּקָעָן, אַוְן דָּעַנְגָּאָר וּוּעַט עַר מַשְׁיךְ זִין עַבְדָּתָו.

אוֹירפָן דעם קוּמֶט דַי הַרְאָה מהַנְּגָלֶל: עַר דָּאָרָפָן וּוִיסָּן, אַזְעַר עַדְעָר עַולְםָן וְכָל אַשְׁר בּוֹ וּוּעַרְטָנְתָהוֹה בְּכָל רְגָעָן וּרְגָעָן מַאיַּן וְאָפָסְמַוחָלָט מַמְשָׁפּוֹן דעם אוּבְּעָרְשָׁטָן וואָס אַיִן לוֹ עַילְהָ וְסִיבָה קָודְמָתָלָן חַזְוָן⁹⁷. וּבְכָנוֹן, אַיִזְרָעַן נִיט שִׁידָּק אַזְעַל זִין אַ מְצִיאָות וואָס זָאָל נִיט דָעַרְלָאָזָן אַיִדָּן צָו טָאָן זִין עַבְדָּה אַיִזְרָעַן מְפִיצָן זִין נֶר מְצֻוָּה וְתוֹרָה אָרָר, וְהַפִּצָּת הַמְעִינָה חֹזֶה.

אוֹן דָאָס וואָס עַר זָעַט אַזְעַט עַס זיַינְעַן דָאַמְגָדִים אַוְן הַעֲלָמָות וְהַסְּתָרִים אַוְיָה דָעַרְבָּדָה, דָאָרָפָן עַר וּוִיסָּן, אַזְעַמְצָוָם אַיִזְרָעַן נִיט כְּפָשָׁוּטוֹן זָהָן, סְאַיִזְרָעַן נִיט קִיְּזָן אַמְתִּיעָר הַעַלְמָם, אַוְן אַזְעַר בְּנוֹנָה דָעַרְבִּי אַיִזְרָעַן – אַזְעַר זָאָל בָּא זיך מְגַלְהָ זִין דעם

(91) תניא פ"ב.

(92) ראה שם בהמשך הפרק (ו, סע"ב ואילך).

(93) תhalbיט עב, ח (הובא לעיל ס"ב ואילך).

וראה ר' רב"ע שם פסק א' ופסוק ח.

(94) ישע"י, יא, ט.

(95) שם מ, ה.

(96) שם ה, ג.

(90) אגה"ק שם.

